

Januar 1942.

1/5 - 1/2
dag. 3, 4, 5, 12, 13, 22, 23 i Foredraget noget forkortet.

Først vil jeg rette en Tak til Søs-Lieutenant-Selskabet for den Ære, det har vist mig ved at anmode mig om at holde et Foredrag i Selskabet til Indledning af Diskussion om Emnet:

"Den moderne Luftkrigs Indflydelse paa Søkrigen."

Mine Herrer!

A. (Indledning)

Jeg er klar over, at dette Emne er uhyre omfangsrigt, og at Forholdet Søkrig-Luftkrig maa ses i langt videre Perspektiv end netop som ^{direkte} Kamp mellem Luftstyrker og Flaadestyrker.

Jeg er ligeledes klar over, at mine Evner og min Viden ikke sætter mig i Stand til paa nogen Maade at belyse dette Emne fuldtud, men jeg haaber, at denne Indledning og Diskussionen om dette uhyre aktuelle Emne vil medvirke til, at man i udstrakt Grad vil beskæftige sig med Studiet af: for det første: "De under den nuværende Krig stedfundne Kamphandlinger mellem Skibe og Luftfartøjer", og for det andet: "Formerne for Søstridskræfter og Luftstridskræfter hensigtsmæssige Samvirke - taktisk og strategisk.

En Klarlæggelse af disse Forhold og de videre Følger heraf - dels i Almindelighed og dels under bestemte givne Omstændigheder - vil efter min Mening være af afgørende Betydning med Hensyn til ethvert Søværns Typevalg, Sæmmensætning, Orga-

nisation og Basering m.v. samt Anvendelsen af et Søværn i paakommende Tilfælde.

B. (Almene Synspunkter)

Luftvaabnets rivende Udvikling i kampmæssig Henseende paa Grund af den forøgede Armering med Hensyn til Bomber, Torpedoer, Kanoner m.v., den forøgede Bæreevne, større Aktionsradius og Fart, forbedrede Navigationsmuligheder og effektivere Radiotjeneste, som i Forbindelse med væsentlig forøget Driftsikkerhed tillader Flyvning under saa at sige alle Forhold, har selvfølgelig ikke kunnet undgaa at paavirke Flaadestyrkers Operationsmuligheder baade i strategisk og taktisk Henseende.

Luftvaabnet kan givet under den nuværende Krig opvise store Resultater overfor Søstridskræfter, men man maa ikke af saadanne specielle Situationer lade sig forlede til at drage for omfattende Slutninger, da man derved let ender i Propagandaens Vildnis.

Det er ligeledes et Faktum, at tilgængelige Oplysninger fra Søkrigen og fra Luftkrigen til Søs er langt mere ufuldstændige og mindre paalidelige end for Krigen til Lands, og jeg skal derfor ikke ved Hjælp af Tal og Statistik fra Krigsbegivenheder forsøge at give Sandsynlighedsbevis for, at den ene eller den anden Opfattelse af Sømagts eller Luftmagts relative Betydning er den rigtige.

Ikke desto mindre mener jeg, at man allerede nu kan klarlægge visse Retningslinier og Grundsynspunkter, som de krigsførende og de endnu uden for Krigen staaende Lande har Opmærksomheden hen-

vendt paa som værende relativt sikre Erfaringer fra de Kamphandlinger, der har fundet Sted under den nuværende Krig.

=====

Jeg skal først nævne lidt om Krigsaarsager og den nuværende Krigsform, Den totalitære Krig.

C. (Krigsaarsag)

Som dybere liggende Aarsag til Krige af større Omfang vil jeg blandt andet regne den stadige Trang for det enkelte Menneske og for de enkelte Lande til at opnaa ^{større} økonomiske og kulturelle Goder.

Begreberne: Ekspansion, Lebensraum, Imperialisme, Ny Orden, Sikkerhed, Verdensrevolution m.v. samt Konkurrence i Handel, Industri og Skibsfart er efter min Mening Udtryk for den samme Trang til større økonomiske og kulturelle Goder for den paagældende Stormagt.

Naar Stormagters vitale økonomiske Interesser kolliderer, vil det oftest afføde Krige, hvori mindre Stater i større eller mindre Grad vil blive inddraget, saafremt de strategiske Opmarchlinier eller Forsyningslinier berører den paagældende mindre Stats Omraade.

De fra hinanden afvigende Ideologier, som Nationerne er kommet til ved Evolution eller Revolution, kan efter min Mening i nogen Maade betragtes som værende et Arbejdsgrundlag, der efter den paagældende Nations Opfattelse i den foreliggende Tidsperiode, giver bedst Mulighed for at mobilisere aandelige, kulturelle og økonomiske Hjælpemidler af enhver Art til en forestaaende eller stedfindende Krig.

Det moderne, gennemorganiserede Samfund, med dets højtudviklede Transport- og Meddelelsessystem betinger efter min Opfattelse den nuværende Krigsform:

Den totalitære Krig.

D. (Krigens nuværende Form)

Under denne Krigsform mobiliseres alle aandelige og materielle Værdier baade ved Kampfronten og paa Hjemmefronten, og de krigsførende søger derfor med alle hensigtsmæssige Midler og paa alle Omraader - baade civile og militære - at skade Modstanderne mest muligt.

Som Følge heraf kan Luftkrigens Indflydelse paa Søkrigen ikke bedømmes alene ud fra den Evne, det ene Vaaben maatte være i Besiddelse af til - i større eller mindre Grad - under specielle Forhold at skade (eller ikke skade) det andet.

Hvilken Nytte vilde det til Eksempel være, at de konvojerende Krigsskibe var usaarlige overfor Luftangreb, saafremt Luftvaabnet var i Stand til at ødelægge selve Konvojen ^{af Transportkølerne} undervejs eller ved Ankomst til Havn og derved kompromittere Resultatet af Anstrengelserne?

Ethvert Vaaben har sin Verdi, saafremt det paa den ene eller den anden Maade kan ødelægge Værdier for Modstanderen, der staar i Forhold til Indsatsen, uden at dette Vaaben kan ødelægges, forinden Indsatsen er gjort.

Det totalitære Beredskab, som værende en Forudsætning for den totalitære Krig (eller det totalitære Forsvar om man vil), er vel i første Række nødvendiggjort af det nu langt højere udviklede Krigsmaskineri, der - til Forskel fra ældre Tidens Hære, der bevægede sig til Fods eller ved Hjælp af Heste, og ældre Tidens Flaader bestaaende af Sejlskibe - nu kræver en Stormagts ^{saavel som en mindre Stats} hele, højtudviklede Industri og Raastoffrembringelse samt alle dets Samfærdselsmidler mobiliseret i Krigens Tjeneste.

Man behøver blot at forestille sig de enorme Mængder af Personel og Materiel, der indgaar i en Stormagts Krigsmaskineri:

"Flaader af Slagskibe,
Hangarskibe,
Krydsere,
Jagere og Torpedobaade,
Undervandsbaade,
Minestrygere og Mineskibe samt
Hjælpeskibe.

Luftvaabnets Tusinder af Luftfartøjer,

Flaade- og Luftbaser med deres enorme Udrustning af Kystartilleri og Luftværnsskyts m.m.

Luftforsvar af Storbyer og militære, industrielle og samferdelsvigtige Omraader.

Millionhøres Udrustning med

Meskingeværer,
Kanoner,
Kampvogne,
Pionermateriel,
Automobiler og meget mere.

Hjemmeværn til Forsvar mod Faldskærmstropper og Luftlandetropper samt

Luftværn til at afbøde Luftangrebs Virkning paa det civile Liv, "

og man vil være klar over, at ^{selv} en Stormagts hele Kraft maa sættes ind paa at opbygge, vedligeholde, erstatte og forsyne Krigsmagten.

Hvad der her er sagt om en Stormagt gælder selvfølgelig ikke i mindre Grad for mindre Stater, der i det Hele taget vil forsvare sig, eller som paa Grund af Beliggenhed eller af andre Grunde kan blive indviklet i en Stormagtskrig, hvor paagældende Stater kan komme til at deltage med de Midler de evner at stille op under Hensyn til Nationens økonomiske og kulturelle Liv.

Ogsaa for de mindre Stater gælder det, at Kampen maa blive totalitær indenfor de Omraader, hvor Krigen kommer til at foregaa.

Hvilke er isvrigt Forudsætningerne for den totalitære Krig?

Til Søs er dette i væsentlig Grad:

Luftvaabnets Udvikling og

Undervandsbaadsvaabnets Udvikling.

Disse to Vaaben kan siges - paa hver sin Maade - at have kompromitteret Begrebet Nærblokade i tidligere Forstand, ligesom Fjernblokadens Former og Muligheder er væsentligt ændret blandt andet paa Grund af Radiotjenestens Udvikling, der tillader højere Former for Vaabnenes Samvirke og mere centraliseret Ledelse.

De to nævnte Vaabens Evne til at bevæge sig i Luften henholdsvis med stor Fart og under Havets Overflade, hvor Stedfæstelse er vanskelig, giver særlig Mulighed for:

at bryde "Blokaden",

at foretage overraskende Angreb,

at unddrage sig Forfølgelse, og

at operere i Fjendens Ryg mod Forsyningslinier,

alt under Forudsætning af tilstrækkelig udstrakt Basering.

Ser man paa Forholdet til Lands, da kan det vel siges, at Luftvaabnet i Forbindelse med Panser-vaabnet og den "motoriserede" Hær ved den forøgede Mulighed for hurtig og overvældende Koncentration kan bryde Fronten; Landfronten kan til Søs sammen-

lignes med Nærblokaden.

Naar faste Fronter ikke eller meget vanskeligt kan holdes - hverken til Søs, til Lands eller i Luften, idet "Offensiven" er stærkere end "Defensiven" paa Grund af Muligheden for hurtig og af Modstanderen ukendt Kraftkoncentration - opstaar efter min Opfattelse^{bl.a.} Grundlaget for den totalitære Krig.

Som Undervandsbaadsvaabnet og Luftvaabnet til Søs er Panservaabnet i Forbindelse med Luftvaabnet til Lands de Kampmidler, der som Kiler kan gennembryde Fronten.

Saadanne Fremstød søges stoppet ved at skabe stor Dybde i Forsvaret, men herved inddrages netop store Omraader i Krigsoperationerne, hvorved Ødelæggelse af Forbindelseslinier og Forsyninger af enhver Art, der kan komme Modstanderen til Gode, bliver af et vældigt Omfang.

Trods det, at de her nævnte nyere Kampmidler har ændret Krigens Karakter i væsentlig Grad og udstrakt den nuværende Kamp til vældige Omraader - baade til Lands og til Søs - (jævnfør "Slaget om Atlanterhavet" og "Kampen om Rusland"),

trods det, kan ingen af de øvrige Kampmidler siges at være sat ud af Spillet.

Ingen ansvarlige militære tænker formentlig paa at afskaffe f.Eks.:

Artilleri,

Infanteri

Pionertropper o.s.v.

Ingen vilde vel finde paa at afskaffe Panservaabnet, fordi f.Eks. Landminer kan skade det, eller fordi det under mange Forhold er saarbart overfor

Luftfartøjers Angreb med Bomber og (i Særdeleshed) Kanoner og formentlig kompromitteret, saafremt Modstanderen har absolut Luftherredømmet i det paagældende Kampomraade.

Nej, tværtom.

Kravet har i Stedet været, at alle Hærens Forsvarsgrene skulde understøtte hverandre og samvirke i højeste Grad, og dette gælder i Særdeleshed Panservaabnet og Luftvaabnet indbyrdes.

Der har imidlertid hævet sig Røster, der vilde hævde, at Flaadernes Overfladeskibe havde udspillet Rollen som hensigtsmæssigt Kampmiddel paa Grund af Luftvaabnets, Undervandsbaadsvaabnets og Minevaabnets Udvikling.

Jeg vil mene, at nøjagtig det tilsvarende maatte kunne siges om Panservaabnet eller en hvilken som helst anden Forsvarsgren af Hæren, hvor Kravet tværtimod lyder stærkere og stærkere:

"Flere Panser- og Kampvogne,
flere Kanoner,
flere Flyvemaskiner o.s.v. "

E.

Kan Sømagt da erstattes af Luftmagt under
den nuværende Krigsform ?
Svaret maa efter min Mening blive et
afgjort NEJ !

Jeg skal her søge at belyse, hvilke Meninger, der for Tiden er gældende i Udlandet om dette Spørgsmaal.

Selv om de følgende Udtalelser selvsagt - ikke altid kommer fra de højeste Autoriteter, idet dette navnlig under Krig ikke kan forventes, saa mener jeg alligevel, at de her fremdragne Udtalel-

ser-valgt med passende Hensyn-stort set er den højeste sømilitære Ledelses Synspunkter, idet Censuren overfor saadant Stof formentlig ikke vil tillade, at den i dette indholdte Propaganda paavirker Befolkningen som Helhed og det militære Personel i Særdeleshed i en urigtig Retning.

~~Propagandaen i denne Krig er nemlig af ukendt Betydning, men farlig som en Boomerang, der vil vende tilbage og ramme Kasteren, saafremt Propagandaen ikke er sand.~~

Iøvrigt taler Handlinger, Planer, Byggeprogrammer m.m. for sig selv. (Jvfr. U.S.A.'s Basisstrategi i Atlanterhavet og Stillehavet (Flaade- og Luftbaser; de enorme Flaade- og Luftrustninger m.v. Japans Kamp i Østen o. s. v.

1. Svenske Udtalelser.

I en Redaktionel Artikel i det svenske "Tidsskrift i Sjöväsen" (Juni Heftet 1941) anføres bl.a. følgende:

"Gennem de seneste 10 Aar har der staaet en "Papistrid" mellem militære Teoretikere i de fleste Lande om Forholdet mellem Flaade og Luftvaaben.

De yderliggaaende har dels hævdet, at Søstridskræfterne i en nær Fremtid vilde være unødvendige, dels ikke villet indse, at Forholdet har ændret sig paa Grund af Luftvaabnets hurtige Udvikling.

Søstridskræfterne har hævdet deres umaadelige Betydning i den moderne Krigsførelse; deres Opgaver kan ikke løses af nogen anden Forsvarsgren, men de har ligesom mange andre Forsvarsanordninger vist sig at være saarbare overfor Angreb fra Luften.

Konsekvensen heraf kan med Rimelighed ikke være, at Søstridskræfter skal erstattes af andre Forsvarsmidler.

Den vigtigste Modforanstaltning er uden Tvivl en hurtig og effektiv Forbedring af Skibenes Beskyttelse mod Luftangreb.

Dette kan gøres paa mange Maader:

Gennem forbedrede Skibskonstruktioner, ved forstærket Luftværnsskyts, gennem nye Kamoufleringsmetoder og gennem særlige Beskyttelsesforanstaltninger i Baserne, saasom bombesikre Hvelvinger og Torpedonet.

Først og fremmest er imidlertid stillet et uafviseligt Krav om Jagerluftstyrker til Samarbejde med Flaaden. Det har allerede længe været anerkendt, at Bombeformationer maa beskyttes af Jagere. Nu ved man ogsaa, at selv Panservaabnet maa samarbejde med og beskyttes af Jagere.

Kravet om Jagerbeskyttelse for Søstridskræfterne er mindst lige saa aabenbart.

Da U-Baaden under Verdenskrigen gjorde sin Entré paa Krigsskuepladsen, blev de større Skibsformationer tvunget til at omgive sig med en beskyttende Skærm af ubaadsjagende Smaafartøjer. Undervands-Lytteapparater til Lokalisering af den usynlige Fjende og Dydbombe-Kastere til Ødelæggelse af de opdagede U-Baade blev taget i Anvendelse.

Nu har Luftstridskræfterne vundet frem i Styrke og Effektivitet.

Der maa Jagerluftstyrker til for at møde den nye Farer. Luftværnsartilleriet er ikke alene tilstrækkeligt stærkt til at afvise Angreb.

Jagerformationer kan ikke til Stadighed

"hænge i Luften" over Søstridskræfterne, men de maa være der under Operationens særlige vigtige Tidsrum, og isøvrigt stadig være i Beredskab for hurtig at kunne gribe ind.

Luftstridskræfter skal ikke bekæmpes af Søstridskræfter, men af Jagerluftstyrker i deres eget Element.

Konsekvensen af denne Erfaring er der af de krigsførende taget tilbørligt Hensyn i videst muligt Omfang.

Det har formentlig været Mangel paa disponible Jagerluftfartøjer i tilstrækkeligt Antal, der har skabt den britiske Flaades Vanskeligheder i Middelhavet. Hertil bidrager ogsaa de relative store Afstande mellem de til Raadighed værende Flyvepladser og Kamppladserne.

I sidstnævnte Henseende er Forholdene ved vore Kyster betydelig mere gunstige.

Dette er en positiv Erfaring, som enhver - selv Lægmanden - uden videre kan konstatere.

Det samme gælder med Hensyn til Luftstridskræfternes Deltagelse i Søkrigen.

Betydelige Indsatser er blevet gjort af Bombe- og ikke mindst af Torpedo-Luftfartøjer.

Dette fører til Kravet om et endnu næjere Samarbejde mellem Sø- og Luftstridskræfter, ikke alene med Hensyn til Styrkernes Optræden under Operationer, men ogsaa naar det gælder Forsvarsmidlernes Indpasning i Forsvarssystemet til Søs.

Dette er ogsaa en positiv Erfaring, der efter alt at dømme tages Hensyn til i de Lande, der udbygger deres Forsvarssystem under direkte Hensyntagen til Krigsbegivenhedernes Forløb." (Refereret i Søleutnant-Selskabets Tidsskrift 1941. Side 459).

Ang. Samarbejde mellem de 3 Vaaben.

Den 12/11 41 udtalte den svenske Admiral Lybech som Formand i "Krigsvetenskabsakademien" i Overværelse af Kong Gustav bl.a. følgende herom:

"Under den videre Udvikling (af Forsvaret) i Løbet af den første Verdenskrig og under Folkeforbundets Epoke kom Spørgsmaalet om økonomisk Afvejning (af Vaabnene indbyrdes) stadig mere i Forgrunden.

Bestræbelsen for Samarbejde gjorde sig ganske vist gældende, men man havde svært ved at komme bort fra gamle Ideer.

Fra yderliggaaende Side i Hæren saa man i Flaaden kun et Rekognosceringsorgan, som efter Flyvemaskinens Fremkomst endogsaa kunde afskaffes.

Fra yderliggaaende Side i Flaaden vilde man betro denne hele Forsvaret af Kysten, medens Hæren skulde forlægges til Landgrænserne.

Herunder voksede den nye Forsvarsgren, Luftvaabnet, i Betydning.

Dettes virkelige Udviklingsmuligheder ^{blev} ~~beholdt~~ *vinderet efter Fortjeneste* næppe indenfor de ældre Forsvarsgrene og maaske mindst indenfor Flaaden, som saa sig stillet overfor Spørgsmaalet: "Flaade eller Luftvaaben", en Strid, som først er blevet afgjort under den nuværende "Anden Verdenskrig".

Det har vist sig, at netop Luftvaabnet foruden dets selvstandige Operationer - for baade Hær og Flaade paa en Maade er blevet det forenende Led i Forsvarssystemet.

Det ligesom forbinder Flaaden til Søs med Hæren i Land, som med den nuværende Motorisering kan lægge sin Virksomhed langt nærmere Peri-

ferien end tidligere.

Man ser for sig et Forsvar, som begyndende udenfor Grænser eller Kystfarvande fortsætter under stedse Samvirke mellem - helt skematisk set - Bombeluftvaaben, Flaade, Kystartilleri, Forter, Maskingeværreder, Kampvogne, Panserværn o.s.v. i et System, isøvrigt omfattende Luftforsvar, Luftbeskyttelse, Hjemmeværn m.v., hvorved hele Riget er beredt til det totale Forsvar.

Dette har medført, at de tidligere Modsetninger mellem de forskellige Forsvarsgrene har kunnet forsvinde - de er borte med Blæsten".

(Refereret i Søleutnantselskabets Tidsskrift 1941, Side 604).

Med Hensyn til Flaadeøvelser i Svebige kan nævnes en "Øvelse i Afværgelse af Landgangs-forsøg" afholdt i Oktober 1941.

(Refereret i Sø-Lieutenant-Selskabets Tidsskrift 1941, Side 556).

Presseudtalelser anfører bl.a. følgende herom:

"Lufteskadre A og Kystflaaden, som etablerede et meget effektivt Samarbejde, lykkedes det næsten helt at tilintetgøre den store "fjendtlige" Transportflaade, som under stærk Eskorte af Orlogsfartøjer og Luftfartøjer kom ind mod den svenske Kyst".

Jeg skal isøvrigt tillade mig at henvise til følgende Artikler i det svenske "Tidsskrift i Sjöväsendet":

a. "Erfarenheter av sjökriget i Medelhavet" af Kaptajn i den svenske Flaade B.Lind af Hageby. (7'Hefte 1941, Side 401).

b. Några synpunkter på modern sjökrigsföreling" af Kaptajn i den svenske Flaade M.Starck.

(10'Hefte 1941, Side 590).

Disse Artikler giver efter mit Skøn værdifulde Oplysninger og Oversigter til Bedømmelse af Spørgsmaalene "Kamp mellem Søstridskræfter og Luftstridskræfter" og "Flaadens og Luftvaabnets Samvirke".

2. Tyske Udtalelser.

Kapitän z. S. Professor v. Waldeyer-Hartz anfører i "Die Kriegsmarine".

(Hefte Nr. 13, Juli 1941; refereret i Søe-Lieutenant-Selskabets Tidsskrift 1941, Side 557) bl.a. følgende:

"Betragter man Forholdene under fredelige Tilstande, saa viser det sig, at den oversøiske Skibsfart baade m. H. t. Passagerer og Gods er voksende i den Grad, og af et saadant Omfang, at det ikke kan tænkes, at disse Tusinder af Passagerer og Millioner af Tons Gods i Fremtiden vil blive transporteret alene ad Luftvejen.

D.v.s. at Skibsfart ikke kan erstattes af Luftfart.

Saalænge Skibsfart imidlertid er en Nødvendighed, saalænge vil der ogsaa være et uomgængeligt Krav om Midler til at overvaage og beskytte Skibsfarten og under Krigsforhold et Krav om at have Midler til at skade Modstanderens Skibsfart.

Vi ved, at Skibsfarten kan skades af Luftvaabnet, men vi maa ikke overse, at dets Anvendelse i Rum og Tid er begrænset; Luftfartøjet af i Dag er et Vaaben, der af mange forskellige Grunde stadig kun er i Stand til at operere i Tidsrum, der kan tælles i Timer, og Luftvaabnet er af denne og andre Grunde i meget høj Grad afhængig af Basis, hvortil Luftfartøjerne med relativt korte Mellemlum maa tilbage, for at Besætningen kan faa Mad og Hvile og Luftfartøjet nye Forsyninger af Brændstof, Olie, Bomber, Ammunition m.v. samt Eftersyn.

Krydsere, Hjelpekrydsere, ja selv U-Baade kan derimod gennem Maanedøer holde Søen og til Stadighed paa Stedet være beredt til at yde den paakrævede Indsats. Søstridskræfter kan som Følge heraf paa langt Sigt og i saa godt som ubegrænset Rum udøve et stadigt virkende Tryk paa Modstanderens Krigsførelse. Et saadant stadigt Tryk kan Luftvaabnet kun i betinget Grad udøve alene.

Kun ved Samarbejde med henholdsvis Hær- og Flaadestyrker er Luftvaabnet i Stand til at virkeliggøre en fremadskridende Positionsstrategi.

En Udvidelse af Luftherredømmet til det aabne Hav er dog mulig ved Anvendelse af Hangarskibe eller ved Anlæg af Luftbaser paa egnede Øer i Oceanerne.

(Jvfr. U.S.A.'s og Japans Bestræbelser i denne Retning i Stillehavet).

Dog maa man bekende sig til den Opfattelse, at et saadant Luftherredømme over Oceanerne ikke kan opbygges alene af Luftvaabnet.

Hovedbasis for Kraftudfoldelse vil stadig være Sømagten, som alene er i Stand til i Rum og Tid at præstere den varige Ydelse, som er nødvendig, saafremt man i militær Henseende vil tale om Herredømme.

Hangarskibet er en omstridt Skibstype.

Det var allerede før den nuværende Krigs Udbrud blevet erkendt, at denne Krigskibstype havde sine svage Sider.

Krigsbegivenheder sidenhen har bekræftet dette. Tabene blandt denne Skibstype har været usædvanlig store.

Af tekniske Grunde kan Hangarskibe ikke beskyttes mod Virkningen af Bomber og Granater i saa høj Grad som Slagskibe, og bl.a. frembyder Benzinbeholdningen en stor Brandfare.

Hangarskibet er dog med fuld Ret i Besiddelse af den Egenskab at være en hurtig og letbevægelig Luftbasis, hvorfra de ombordværende Luftstyrker med kort Varsel kan sættes ind i Kampen i det Sø- eller Kystomraade, det maatte ønskes. Selvom Hangarskibene i den snævre Nordsee ikke har særlig megen Operationsfrihed p. G. a. Faren fra de ved Kysterne baserede Luftstyrker, saa kan der ikke være Tvivl om, at de "svømmende Luftbaser" kan faa stor Betydning paa det aabne Hav og paa fjerne Kyster.

I disse Tilfælde forudsættes imidlertid et Samarbejde mellem Sø- og Luftstridskræfter.

Hangarskibene indgaar i Flaadestyrken under Søkrigsledelsen og kan derfor ikke i reel Betydning betragtes som et selvstændigt Vaaben.

Den, der har fulgt Operationerne i de hjemlige Farvande samt Operationer i Samarbejde med Hær og Luftvaaben, maa ogsaa erkende, at

Flaaden - trods Luftvaabnets stærkt øgede Betydning - ikke paa nogen Maade har mistet i Betydning selv i snævre og begrænsede Farvandsomraader."

I Artiklens Slutning anføres:

"Man hører nu og da den Mening fremsat, at det ikke mere vilde være hensigtsmæssigt at anvende uhørte Millionbeløb til Bygning af Krigsskibe, naar "smaa" Luftfartøjer vilde være i Stand til at holde selv Slagskibe i Skak og eventuelt at slaa dem helt af Marken. Saadanne Anskuelser kan militært slet ikke tiltrædes.

Anskuelserne faar end ikke Overbevisningens Kraft ved den Kendsgerning, at Luftstyrker har opnaaet fremragende Resultater mod Søstridskræfter f.Eks. i Middelhavets forholdsvis begrænsede Rum.

Ejheller den økonomiske Side af Sagen falder ud udelukkende til Luftvaabnets Fordel. Et enkelt Luftfartøj koster ganske vist kun en Brøkdel af det, der maa ofres paa et Slagskib, men et enkelt Luftfartøjs Indsats kan kun være ringe. Ønsker man Virkning af Betydning, fordres Masseindsats af Luftfartøjer, hvilket nødvendigvis maa baseres paa Masseproduktion. I Forhold til Krigsskibe er Luftfartøjers ^(under Fredsforhold) "Levetid"/kuninge; man kan ejheller ved Luftvaabnet opnaa Personelbesparelser, idet Hjelpepersonel paa Jorden og Arbejderstaben i Luftfartøjsfabrikkerne ved Masseindsats og Masseproduktion er af uhyre Omfang. Alle disse Forhold maa tages med

i Betragtning, naar man skal bedømme den "økonomiske" Fordelagtighed ved at have en Flaade eller et Luftvaaben.

Tænker man paa, hvorledes Forløbet af den nuværende Krig vilde have været, saafremt det engelske Ørige havde ligget 200 Sømil fra det europæiske Fastland, maa selv den modstræbende vel indrømme, at Sømagt som forhen maa tilkomme en Betydning, som Luftmagt ikke vil kunne erstatte.

Med ovenstaaende er det ikke Tanken paa nogen Maade at skabe et Modsætningsforhold mellem Flaade og Luftvaaben; det erkendes som værende en af Verdenskrigens vigtigste Erfaringer, at militært set skal kun saadanne Anskuelser være afgørende, som - alle Forhold taget i Betragtning med Henblik paa Anvendelse af alle militære Magtmidler i Samvirke - giver Mulighed for det største militære Resultat.

Det er Hensigten med det her anførte klart at fremhæve, at man følger falske Spor, saafremt man lader sig forlede til at drage omfattende militære Slutninger af en bestemt Krigssituation.

Et klart Overblik samt en retfærdig Dom kan kun opnaas, naar alle Muligheder er bedømt og afvejnet. For vort Tilfælde gælder det, at Sømagt og Luftmagt paa bedste og mest værdifulde Maade supplerer hinanden."

Dette var en tysk Udtalelse.

I April 1940 efter Angrebet paa Norge meddelte den tyske Overkommando følgende:

"Det har vist sig, at ingen Flaade, hvor stærk den end er, i Længden kan operere indenfor et overlegent Flyvevaabens Operationsomraade".

Samtidigt udtaltes fra engelsk Side ("Times 27 April 1940"):

"Hvor begge Parter opererer i et fremmed Land, og deres Arméer er skilt fra Hjemmet ved det blaa Hav, er det Sømagten, der i det lange Løb afgør Resultatet".

Engelske Synspunkter.

(November 1941).

(via svensk Presse).

I Anledning af engelske Angreb med Krydsere og Jagere paa Konvojer fra Italien til Libyen udtales:

"For at opnaa afgørende Resultater maa man anvende Overfladestyrker under offensiv Krigsførelse til Søs.

Luftfartøjer og U-Baade kan visse-
ligen "udtynde" Handelstrafiken, men saafremt Modstanderen er forberedt paa at maatte tage visse Tab, kan han regne med, at en betydelig Del af Trafikken slipper igennem uskadt.

Det har vist sig, at velbemandede lette Krydsere og Jagere anvendt rigtigt og øvede i Natkamp til Søs kan tilintetgøre Konvojer, selvom disse er beskyttet af overlegne Styrker.

(11/12 1941 Churchills Udtalelse i Anledning af Sænkningen af "Prince of Wales" og "Repulse").

Churchill omtalte de alvorlige Tab, som det japanske Angreb havde paaført de britiske og amerikanske Søstridskræfter, og han indrømmede aabent, at "fra hele min lange Livserfaring mindes jeg intet Slag til Søs saa tungt og saa smerteligt som Sænkningen af "Prince of Wales" og "Repulse" i Mandags. Disse 2 kraftige Skibe indgik som et vigtigt Led i vore Operationsplaner mod den nye japanske Fare. Disse Skibe var naaet frem til deres Bestemmelsessted i det rette Øjeblik og var i enhver Henseende egnet til den Opgave, som var stillet dem; at rette Slag mod de japanske Transporter og Konvojer ved Kra Landtangen. Admiral Sir Tom Phillips udførte sin Opgave efter de sundeste offensive Principper, ganske vist ikke uden Risiko, men dog ikke forskelligt fra den Taktik, der er anvendt i andre lignende Operationer, og som vi med Held har brugt baade i Nordsoen og i Middelhavet. Begge Skibe blev sænket ved gentagne Luftangreb fra Bombemaskiner og Torpedomaskiner, - Angreb der blev udført med Dygtighed og Beslut-somhed. Der var først 2 Angreb fra stor Højde, af hvilke begge opnaaede Fuldtreffere, og derefter 3 Bølger af Angreb fra Torpedoflyvemaskiner med 9 Maskiner i hver Bølge; disse Torpedoer ramte begge vore Skibe flere Gange. Der er ingen Grund til at formode, at der har været anvendt noget nyt Vaaben eller noget nyt eksplosivt Stof, eller at der har været anvendt Bomber eller Torpedoer af hidtil ukendt Størrelse. De fortsatte Bølger af Angreb opnaaede deres Resultat, og begge Skibe kæntrøde og sank. efter at deres Antiluftskyts

havde nedskudt 7 af de angribende Maskiner. De eskorterende Destroyere kom straks til Hjælp og er senere ankommet til Singapore med mange Overlevende, Vi har Grund til at tro, at Tabet af Menneskeliv har været mindre, end det i Begyndelsen maatte frygtes; men jeg beklager at Admiral Sir Tom Phillips er blandt de Savnede. - Jeg skal naturligvis ikke i Dag diskutere den Situation, der i Øjeblikket foreligger i det fjerne Østen og i Stillehavet, eller de Forholdsregler, som bliver taget for at genoprette Balancen. Det er sandsynligt, at vi vil komme til at forsvare os overalt med den allerstørste Kraft i nært Samarbejde med U.S.A.'s og Hollands Flaader. Storbritanniens og U.S.A.'s Søstridskræfter var i høj Grad overlegne og er stadig meget overlegne over for de 3 Aksemagters samlede Søstridskræfter; men ingen tør undervurdere Betydningen af de Tab, der er blevet paaført os ved Malaya og ved Hawaii, eller vor nye Modstanders Kraft; heller ikke maa den Tid undervurderes, som det vil tage at skabe en saa stor Styrke i det fjerne Østen, som den der vil blive nødvendig til at sikre den absolutte Sejr. Vi har en svar Tid at gaa igennem, og alt vil blive krævet, men ogsaa ydet, af os".

Paa en Forespørgsel om nærmere Detaljer ved Sænkningen af de 2 britiske Slagskibe svarede Churchill: "Jeg forstaar, at det var umulig for vore Flyvemaskiner, der havde Basis paa Land, at give en saa stor Støtte til vore Skibe, som man havde haabet paa, - dette paa Grund af de Angreb, der er foretaget mod disse Flyvepladser. Admiralen havde anlagt sin Taktik paa Basis af meget lavt hængende Skibe".

en effektiv Beskyttelse under det offensive Slag, som han vilde foretage. Imidlertid kom der Huller i Skylaget, der tillod Fjenden at observere Eskadren, og paa Vejen tilbage opstod der efterhaanden en Situation, der var gunstig for et Luftangreb. Min Mening er - og jeg tror, den deles af vore maritime Eksperter - at det, Admiral Phillips gjorde, var rigtigt planlagt, og at den Risiko, han tog, var rimelig, under de Omstændigheder der var til Stede."

Engelske Søofficerer har allerede tidligt været klar over, at Luftvaabnets Udvikling vilde faa Betydning for Søkrigen.

Dette tilkendes gives bl.a. i en Artikel "Flyvevaabnets innflydelse paa Sjöstrategien" af Commander A.F.E.Palliser. R.N. i "Journal Royal Unitet Service Institution" i Maj 1927.

Artiklen er gengivet i "Norsk Tidsskrift for Sjøvæsen" 1929, Side 85.

Idet jeg iøvrigt kan henvise til den nævnte Artikel skal jeg kort nævne to af dens Afsnit:

1. "Søstrategiens Maal kan enkelt og dog fuldstændigt defineres som gaaende ud paa at vinde Herredømmet over Forbindelseslinierne over Havet.

I alle Krige, hvori en Flaade deltager, maa det være dens virkelige Maal, hvadenten Flaaden er stor eller lille, og hvadenten det Omraade hvorover Forbindelseslinierne strækker sig er vidtstrakt eller begrænset. Men denne Definition spænder videre end det, som det er Hensigten at behandle her. Det maa derfor nærmere

præciseres hvilke Former for Aktioner Søstridskræfterne maa udøve i Kampen om Forbindelseslinierne til Søs.

Dette Herredømme kan naas ved at møde og slaa den fjendtlige Hovedstyrke i Kamp; naar denne er vundet, bringer det den sejrende følgende Fordele:

- a. Mulighed for at standse Modstanderens Søhandel og følgelig Adgang til at øve økonomisk Tryk paa ham.
- b. Bevægelsesfrihed paa Søen, specielt for de normale Handelsruters vedkommende.
- c. Mulighed for at udføre oversøiske Ekspeditioner.
- d. Mulighed for at hindre saadanne Operationer fra Fjendens Side, hvilket følgelig for en Ø-Stat indebærer Sikkerhed mod Invasion.

Forudsætningerne for at opnaa disse Fordele er som anført Kamp.

Luftvaabnets Indflydelse paa Søstrategien kan da behandles under følgende fem Afsnit: Angreb paa og Forsvar af Søhandelen, Udførelse af og Afværgelse af oversøiske Operationer samt Søkampen.

Efter sin lange Udredning giver Commander Palliser tilslut følgende Konklusion.

Flyvevaabnets Indflydelse paa Søstrategien er i snævre Farvande d.v.s. saadanne Farvande hvorover Flyvemaskiner kan operere fra Landbaser, meget betydelig, idet det forhøjer en svagere Magts Muligheder for at tilføje Modstanderen Skade, om det end ikke har Betingelser for at fremkalde et afgørende Resultat.

Udenfor snævrere Farvande er Flyvevaabnet et uvurderligt Hjælpemiddel for Søstridskræfterne; men dets strategiske Indflydelse er betragtelig mindre.

I det hele taget aabner det ikke nogen Genvej til Løsningen af søstrategiske Problemer, idet hvad det ^{giver} med den ene Haand tager det igen med den anden.

Den vigtigste Lærdom som kan udledes af denne korte Betragtning over et meget stort Spørgsmaal, er antagelig at den viser Nødvendigheden af en intim Forbindelse mellem Flaaden og dens Flyvestridskræfter. Alle Flyverstyrker som er bestemt til at operere sammen med eller ~~mo~~ Fartøjer i Krig, maa øves sammen med Flaaden i Fred, og dette gælder ikke bare det egentlige Søflyvevaaben, der danner en Del af den moderne Flaade, men ogsaa ~~de~~ de Flyverstyrker der er bestemt ^{til} anvendes ^{se} til Handelsbeskyttelse, Kystrekognoscering, anti U-Baads- og Konvojerings-tjeneste. Fyldestgørende Løsning af disse Opgaver ved Flyve- og Søstridskræfter i Forening kan kun sikres ved den mest intime Samøvelse, og dette er saameget mere nødvendig som det i Fredstid deltagende Personel kun udgør en lille Brøkdæl af den Styrke der fordres i Krig."

Ved Ødelæggelse og Beskadigelse af fjendtlige Slagskibe under den nuværende Krig har ogsaa Englænderne givet Bevis paa, at de ^{er} ~~indl paa~~ ~~har taget~~ det nødvendige Samvirke mellem Sø- og Luftstridskræfter. ~~lagt.~~

Jeg skal her kort pege paa enkelte Kamphandlinger, hvor Luftvaabnet har haft stærk

Indflydelse paa Udfaldet.

1. Besættelsen af Danmark - Norge.

Ved nøje Samarbejde mellem Flaade, Luftvaaben og Hær i et Rum, hvor Tyskerne stort set havde Luftherredømmet lykkedes denne i og for sig hasarderede Ekspedition, der muliggjorde den senere Erobring af Norge.

Ekspeditionen lykkedes med formentlig relativt smaa Tab, paa Grund af dens meget øverraskende Karakter og Englands svage Modvirken.

2. Det engelske Tilbagetog fra Dunkirk, hvorved England reddede største Delen af sin Ekspeditionsstyrke (dog uden Materiellet), viser ligeledes Betydningen af at være overlegen i Luften ^{med Hensyn til Jagere} i det Tidsrum Operationen foregaar. Vejret (Taage) begunstigede iøvrigt Tilbagetøget i en Del af Tidsrummet.

3. Tysk Indtagelse af Kreta, der kunde foretages paa Grund af Overlegenhed i Luften.

Luftbaser (paa Land) for de engelske Jagere var for langt borte. Den engelske Flaadestyrke forhindrede saavidt vides Overskibning af Tropper og Krigsmateriel, saaledes at alt under Kampen maatte føres over ad Luftvejen og Tabene for Angriberen var herunder store.

Den engelske Flaadestyrke led ligeledes under Operationerne store Tab (flere Krydsere m.v. sænket af Bomber).

Ved Slaget om Kreta faar man efter min Mening et af de tydeligste Bøviser for Betydningen af at have Luftherredømmet,

som Tyskerne opnaede ved at være overlegen med Hensyn til Jagerluftfartøjer der kunde operere over Kreta fra deres mange Baser i det øvrige Grækenland.

Herimod kunde Englænderne kun stille paa Jagere formentlig daarligt baseret paa Kreta og baseret paa Hangarskibe. Englænderne har dog formentlig ikke villet løbe større Risiko ved at sætte Hangarskibe ind paa dette Foretagende.

At Slagskibe trods de Tab de har lidt ved Luftangreb stadig tillægges enorm Betydning for Søherredømmet paa de store Have frem-
efter min Mening
gaar tydeligt af den Vægt der er lagt paa at ødelægge disse og jeg skal kun pege paa Kampene:

"Oran",
"Dakar",
"Toronto",
"Bismarck",
"Mataphan",
"Pearl Harbour",
"Prince of Wales" og
"Repulse".

Jeg vil kort sammenfatte mit personlige Syn paa Sagen i det følgende, idet jeg isøvrigt i det store og Hele er enig i de foran citerede Udtalelser.

"Vil man have Søherredømmet i et Omraade, maa dette kombineres med Luftherredømmet i Rum og Tid i den Udstrækning Skyforhold, Sigtbarhedsforhold m.v. nødvendiggør dette.

Jagerluftfartøjet er det fornemste

Vaaben til at skaffe sig Luftherredømmet i et passende Omraade, indenfor hvilket Operationen og Forsyningen skal finde Sted.

Dette maa gøres ved at have Luftbaser langs Kyster og paa Øer. Det Omraade som nuværende Jagertyper kan dække kan sættes til ca. 300 km fra Basis.

Paa aabne Have eller ved Landgangsforetagender paa ^{fjern} fremmed Kyst maa Jagerluftfartøjer baseres paa Hangarskibe.

Hangarskibene maa beskyttes af egne Jagerluftfartøjer, af U-Baadsjagere, Krydsere og Slagskibe m.v. paa sædvanlig Vis under Hensyn til mulig fjendtlig Modvirken.

Der maa være det nøjeste Samvirke mellem Sø- og Luftstridskræfter af enhver Art til Forsvar af og Angreb paa henholdsvis egne og fjendtlige Sø- og Luftstridskræfter samt Sø- og Luftbaser ^{og} Forsyningerne hertil.

Søstridskræfterne er kommet frem fra deres mere eller mindre "splendid isolation" og maa ogsaa indsættes i Kampen i 1' Linie, hvor de udsættes for Tab.

Der maa være tilstrækkeligt Personel og Materiel til at modgaa de uundgaaelige Tab af Sø- og Luftstridskræfter, der vil være større end ved tidligere Krige, ligesom tilstrækkelige Sø- og Luftbaser maa være etablerede.

Alt dette er maaske Selvfølgeligheder for den der har fulgt Udviklingen gennem de seneste Aar, men dels har dette maaske for de fleste været vanskeligt paa Grund af Tidernes

Ugunst og dels er Forsvarsdiskussionen herhjemme i nogen Grad forstummet.

Før eller senere bliver vi formentlig atter stillet overfor Problemet:

"En Dansk Forsvarsordning" og da bør man nøje studere, hvilke Vanskeligheder og Overvejelser af ovennævnte Natur de forskellige Lande var ude for, og hvorledes disse Lande løste Problemerne, da de havde Kniven paa Struben.

1/20

Kommandørkaptajn G. Nielsen.
Januar 1942.

Indlæg i Diskussion om Løst.
Orlogskaptajn Harms: "Jen modern
Luftkrigs Indflydelse paa Søkrigen."

Naar Selskabets Formand har gjort mig den Ære at bede mig indlede Diskussionen i Fortsættelse af det afholdte Foredrag, saa værdsætter jeg hans Ønske om at sætte et saa aktuelt Emne under Diskussion - , men paa den anden Side synes jeg, at Problemet er saa lidet autentisk belyst i Detailler og saa lidt afklaret, at jeg er bange for, det er for tidligt at drage konkrete Slutninger af varig Vardi.

Det har jo imidlertid været en glædelig Trøst for en Søofficer at høre Orlogskaptajn Harms Foredrag, - for igennem det hele synes at gaa dette; - at Søstridskræfterne ikke bør afskaffes paa Grund af - eller paa Bekostning af det nye Luftvaabens Succes. - - - - Det havde vi nu vel ikke ventet, vi der har oplevet den stadig tilbagevendende Kamp imellem nye Vaaben og deres Modvaaben, - - - Torpedoen ^{især i g.jorde} ~~ikke~~ Panserskibets ^{Optraaden} og Dybd bomben ikke Undervandsbaadens.

Men selv om vi Idag er af den Anskuelse, at Luftvaabenet ikke vil overflødiggøre Søstridskræfterne i denne eller fremtidige Krige, - saa viser de hidtidige Krigserfaringer - og alle de i Aften citerede Udtalelser dog, at man ved en kommende Opbygning af et Søforsvar bliver nødsaget til at foretage en Tilpasning af Søstridskræfter og Luftvaaben, - hvorved dette sidste vil komme paa en meget fremtrædende Plads.

Mange af de Udtalelser, der blev citeret var jo Stormagts overvejelser - Overvejelser, der tager Sigte paa Offensivoperationer i et prak-

tisk taget ubegrænset Rum, mens et dansk Søforsvar skal bevæge sig i et stærkt begrænset Omraade.

Ligesom man ved Bedømmelsen af Stormagternes Erfaringer om Krigsskibstyper skal være meget varsom med at drage direkte Slutninger for vore Forhold - skal man derfor ogsaa i denne nye Situation stedse have for Øje, at vort Materiel og hele Søværns Opbygning skal baseres paa vore ganske specielle geografiske Forhold, --- idet vore Stridskræfter dog selvfølgelig skal afvejes i Overensstemmelse med Udlandets Materiel og taktiske Form, som vi skal bekæmpe.

Saaledes er f.Eks. "Hangarskibe" ganske udelukket fra at blive en Faktor i danske Søstridskræfter, - - men Midlerne til deres Bekæmpelse bør vi hellige stor Opmærksomhed.

Umaadelig interessant synes jeg det er at have faaet belyst, at alle synes at være enige om, at jo mere begrænset et Operationsomraade er, desto større Betydning bør man lægge paa Luftstridskræfterne.

Her er vi aabenbart ved noget, der berører specielt danske Forhold, idet den 300-Kilometer Operationsradius for Luftjagere viser os, at Danmarks Omraade med sin Udstrækning af ca. 200 Sømil i Nord-Syd - og ca. 150 Sømil i Øst-Vest kan dækkes af Jagere, der gaar op fra en hvilken-somhelst Basis indenfor Landets Grænser. - - D.v.s. at danske Jagermaskiner (og Luftvaaben i det hele) dækker samme Omraade som et Hangarskibs Luftfartøjer dækker, men har Mulighed for en umaadelig meget større Kapacitet og Usaarbarhed, idet Maskinerne kan spredes over mange Baser, der hver for sig er mere "Skudsikre" end et Skib.

Og gennem Muligheden for den effektive Jagerdækning, der er for Haanden i danske Farvande, træder da Perspektivet frem om at kunne føre Bombe-

maskiner og Torpedoplaner frem til Operation i et
 hvilket som helst dansk Farvandsomraade.

Et af vort Søvarns vanskeligste strategiske Problemer har jo været, hvor og hvorledes
 en Farvandseskadre burde placeres for at have Mulighed
 for rettidig Indgriben overalt i det - med
 Søstridskræfters Øjne set - ret betydelige danske
 Søomraade. - - En tilstrækkelig hurtig Forlægning
 til et fjernt Omraade gav dansk Krigsskibsbygning
 næsten uløselige Opgaver m. H. t. Fartøjernes
 Dybgaaende (jeg tænker paa Bøgestrømmen) og deres
 Fart.

Løser ^{nu} ikke Luftvaabnet i sin moderne
 Form dette hidtil næsten uløselige Problem:
Øjeblikkelig koncentreret Indgriben selv i det
fjerneste Farvand ? - thi for dette Vaaben spiller
 Distancer indenfor dansk Omraade jo ingen Rolle!

Lad mig straks sige, at jeg ikke tænker paa
 "Bevogtningsopgaver" - altsaa Vagts- og Afvisnings-
 opgaver - under en Neutralitetssituation, - -
~~xx~~
 disse Opgaver maa
 man sikkert stadig overlade til Søstridskræfterne.

Nej! - jeg tænker paa det pludselige Overgreb
 i Konfliktsøjemed, - konstateret maaske af et
 Bevogtningsfartøj eller Rekognoscerings-Luftfartøj.
 - - - - - Og selv om ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ Luftvaabnet
 ifølge de i Aften fremholdte Udtalelser ikke kan
 fremtvinge afgørende Resultat ved deres rettidige
 Indgriben, saa fremkalder det dog maaske den For-
 sinkelse i Operationen~~en~~, som muliggør, at Søstrids-
 kræfterne naar rettidigt frem til en Afgørelse.

Da jeg ikke er Flyver, har jeg ikke
 Evnen til at belyse de forskellige Luftfartøjtypers
 mulige Kampeevne, men een bestemt Types hidtidige
 Præstationer vil jeg dog fremhæve for at slaa til

Lyd for at man stiller sig klart, at det utvivlsomt bør være repræsenteret i fremtidigt dansk Søforsvar:

"Torpedoplanet" 1

Man behøver kun at gentage de 3 af de allerede nævnte Navne fra denne Krig, - - blot med en anden Betsning end Foredragholderens, nemlig:

Cap Mataphan

Bismarch og

Prince of Wales

hvor ganske vist i de to første Tilfælde - saa vidt man kan skønne - Torpedoplanerne ikke selv bragte Afgørelsen, men saa decideret var Aarsag til, at Søstridskræfterne kunde bringe den.

Iøvrigt vil jeg kun nævne i Flæng andre for os nye Muligheder for Luftvaabnet:

Taktisk Mineudlægning

Forsvar af Basishavne

Konvoyering af lette Overfladestyrker.

Offensive Operationer udenfor danske

Farvande,

- - - og sikkert er der mange flere, der muligvis vil blive belyst i den videre Diskussion.

Men selv om man kan gøre sig dette klart I Dag, tror jeg dog at der maa gaa en rum Tid endnu, før man kan opstille et Program for hvormange Luftfartøjer af de forskellige Typer, der bør indgaa i det danske Værn, - - hvorimod man allerede nu ved, at man skal og maa besidde dem, - - og derfor vil det ogsaa være rigtigt i den kommende Tid meget intens at studere dette Vaabens Mulighed for at indgaa som en meget betydende Faktor i vort kommende Værn.

Jeg tror næppe der af den Grund er Tale om en Reduktion af Flaaden til Fordel for Luft-

vaabnet, - - - hertil har vor Flaade (af andre -
 usaglige Aarsager) været for reduceret i Forvejen;
 - - at Typevalget af Flaadens Enheder ved Genop-
 bygningen af Landets Forsvar vil undergaa vesent-
lige Forandringer, anser jeg for givet
 - - smaa Motortorpedobaade - og en mindre
 Artilleriskibstype f.Eks. - -
 men stort set tror jeg ikke, at Flaadens "Slagkraft
 - - totale Breddsidevægt - - totale Antal Torpedoer
 bør reduceres i Forhold til, hvad man fra
 ansvarlig, sagkyndig Side hidtil har krævet -
 - - tværtimod!

Da jeg er Chef for UB-Divisionen,
 skylder jeg vist til Slut at sige: at ingen
Udtalelse i Aften har forsøgt at rokke ved dette
 Vaabens Fremtidsberettigelse paa Grund af Luftvaab-
 nets Ødelæggelsesmuligheder.

Ogsaa her mangler vi desværre statis-
 tisk Materiale - og Tallene fra sidste Krig lærer
 os intet i Dag.

Men efter alt at dømme, har Luftvaabnet
 ikke i denne Krig været i Stand til at fortrænge
 U-Baaden fra Søkrigsoperationerne - selv om det
 nok har vanskeliggjort U-Baadens Arbejde.

- - mon ikke blaa det, at disse to Vaaben arbej-
 der videst muligt fra hinanden - i hvert sit Ele-
 ment med Havets Overflade som Skillelinie - er
 Aarsag til, at de hverken kan blive Arvefjender
 eller gode Operations-Kammerater.!

Nej! selv om Luftvaabnet - i Samar-
 bejde med Søværnet - vil faa tildelt en fremtræ-
dende Rolle i Fremtidens Søkrigsoperationer, vil U
Undervandsbaaden dog sikkert stadig komme til at
 figurere i Flaadelisterne - - - ogsaa den danske!

Indlæg i Anledning af Orlogskaptajn H. Harms' Foredrag i Søløjtnantselskabet: Den moderne Luftkrigs Indflydelse paa Søkrigen , d. 10/2-1942.

- - - o o O O o - - -

Mine Herrer !

Efter Opfordring fra Selskabets Formand - fra hvem jeg allerede for nogen Tid siden har modtaget Orlogskaptajn Harms Foredrag - skal jeg herved have den Ære at fremkomme med et Indlæg i Diskussionen om det afholdte Foredrag, eller rettere fremsætte nogle supplerende Bemærkninger, idet det stærkt refererende Foredrag i og for sig ikke i sin Form giver Grundlag for Diskussion, da de alment fremsatte Synspunkter vist i det store og hele maa deles af alle. Af den nuværende Krig mener jeg man kan drage følgende Lære:

Med Hensyn til Luftvaahnets Indflydelse paa Søkrigen kan siges, at den udøver denne Indflydelse saavel i Strategien som i Taktikken.

Ved en vel gennemført Luftrekognoscering over de Søomraader, hvor Operationer kan foregaa, vil man altid have et Kendskab til de fjendtlige Flaaders Bevægelser, et Kendskab der muliggør en langt tidligere Disponering end før Luftfartøjernes Tid.

Er Fjenden lokaliseret og egne Søstyrker undervejs for at søge Kontakt vil man - med en effektivt gennemført Luftrekognoscering allerede paa det strategiske Stadium kunne disponere taktisk, Overgangen fra Strategi til Taktik bliver mere udflydende , men den taktiske Manøvrering begynder tidligere. Dette har ogsaa medført en ændret Taktik. Flaaderne behøver ikke marchere samlet og inden Kontakten formere en Linieformation, men man kan paa Grundlag af sit Kendskab til Fjendens Styrke, Sammensætning og Manøvrer paa et tidligt Tidspunkt dele sin Styrke i Grupper, der vel koncentrerer mod samme Maal, men paa den for Tilfældet gunstigste Maade.

For Opnaaelsen af Kontakt vil , idet det forudsættes, at Modstanderen ogsaa har effektiv Rekognoscering, Overskud af Fart være en meget stor Fordel, om ikke en ^uetingelse. Haves ikke Overskud af Fart , eller søger Modstanderen at undgaa Kontakt ved at søge tilbage mod Basis, ~~kan~~ ^{kan} Luftangreb - helst af saavel Dykkebombe- som Torpedluftfartøjer, med det Formaal ved Opnaaelse af Træfning at redicere Modstanderens Fart og derved opnaa Kontakt.

Luftfartøjerne indsættes om muligt fra Landbaser, hvis saadanne ikke haves til Raadighed i tilstrækkelig Nærhed fra Hangarskibe. Disse sidste vil derfor blive Modstanderens vigtigste Maal for Luftangreb, idet deres ødelæggelse og dermed Blottelse for Luftfartøjer, vil være ~~en~~ ^{en} stor Virkning.

Til Imødegaaelse af Luftangrebene er det af allerstørste Vigtighed at disponere over tilstrækkeligt Antal af Luftjagere, landbaserede om muligt, hvis ikke baserede paa Hangarskibe.

Øpnaas Kontakt kan Luftangreb vel ogsaa anvendes under selve Artillerikampen, men det synes ofte først anvendt efter den til endelig Nødkæmpelse af allerede beskadigede Enheder.

Det her fremsatte er i Praksis set anvendt flere Gange ved Søtræfningerne i Middelhavet.

Hvad angaar den direkte Virkning af Bombe- og Torpedoangreb er jeg enig med Foredragsholderen i, at man ved for lidt herom til at kunne gaa i Detailler hermed. Dog maa man formentlig allerede nu kunne fastslaa, at Bombe - Dykkebombe - angreb er bedst egnet overfor mindre Skibe - lettere Krydsere og mindre - medens Torpedoangreb bør indsettes mod sværere Enheder, hvor Bombetræffere - selv med svære Bomber - ikke sætter et Slagskib ud af aktionsdygtig Stand, jvnfr. bl. a. Repulse ved Norgeoperationerne m. fl. lign. Tilf.

Der er ingen Tvivl om, at Jagerbeskyttelsen er overordentlig vigtig, saa vigtig, at man næsten tør sige, at det er udelukket at foretage Operationer med større Flaadestyrker i Farvandsomraader, hvor fjendtlige Luftangreb kan forventes, uden at have betydelige Jagerstyrker til Raadighed, jvnfr. bl. a. Japanernes Sænkning af de 2 engelske Slagskibe ved Malakka.

Denne Nødvendighed af Jagerbeskyttelse vil med andre Ord søge, at man ikke kan operere i Farvandsomraader, hvor Fjenden ~~KAN~~ er luftdækket og man selv ikke. Selv med Hangarskibe er det overordentligt risikabelt at operere indenfor Fjendens luftbeherskede Søomraade. Kun saafremt saa store Fordele kan opnaas, at relativt store Tab er berettiget, vil saadanne Operationer være forsvarlige, jvnfr. saaledes de engelske Konvoyer gennem Middelhavet, der har krævet hele den engelske Middelhavsflaades Medvirken (incl. Hangarskibe).

Det samme giver Operationerne omkring Norge Bevis for. Da Tyskland gennem Besættelsen af Danmark og den overraskende hurtige Indtagelse af alle vigtige norske Havne og Flyvepladser besad Luftherredømmet over de tilgrænsende Farvande, ansaas det ikke for muligt - uden for store Tab - at iværksætte større engelske Flaadeoperationer mod Forbindelseslinien Tyskland-Norge.

~~NØDVENDIG~~ Selv om det ~~ENKELT~~ her fremsatte er Lære og Erfaringer fra store Magters Operationer paa større Have, er der dog meget deri, der ogsaa har Betydning for de mindre Landes Overvejelser, først og fremmest Læren om Luftjagernes absolute Nødvendighed. Thi Luftjagerne er ikke alene nødvendige til at beskytte større Flaadestyrker, de er ligesaa nødvendige

til Raadighed

til Beskyttelse af Flaadebaser m.m., ligesom de maa anses for absolut nødvendige for overhovedet at faa Bevægelsesfrihed paa Søen for et Land, der ligger geografisk indenfor et andet Lands Luftherredømme-Område.

Skal jeg med faa Ord til Slut sammenfatte min Opfattelse, maa det da blive denne: Først Luftjagere, derefter atter Jagere og først da Torpedo- og Bombeluftfartøjer.